

NONCONFIDENTIAL
CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 1691

Ekli “2019 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulmasına, 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi gereğince karar verilmiştir.

23 Ekim 2019

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

2019 YILINDA YAPILACAK TARIMSAL DESTEKLEMELERE İLİŞKİN KARAR

NONCONFIDENTIAL

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Karar, çevreye duyarlı tarımsal üretimi yaygınlaştırmak, verimi ve kaliteyi yükseltmek, araştırma ve geliştirme projelerini desteklemek, uygulanan politikaların etkinliğini sağlamak, sektörün öncelikli problemlerinin çözümüne katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak ve tarımsal kayıtların güncel tutulması amacıyla hazırlanmış olup, hayvan hastalığı tazminatı dört yıl süreyle olmak üzere, 2019 yılında uygulanacak olan tarımsal desteklemelere ilişkin hususları kapsar.

Alan bazlı destekler

MADDE 2- (1) 2019 üretim yılı Çiftçi Kayıt Sistemi kayıtlarına göre tarımda kullanılan mazot ve gübre için, aşağıda belirlenen miktarda alan bazlı destek ödemesi yapılır.

(2) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen; yağlık ayçiçeği, kütülü pamuk, soya, kanola, aspir, dane mısır, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, çeltik, kuru fasulye, mercimek, nohut, yaş çay, fındık, yem bitkileri, patates, kuru soğan ve zeytin ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, “Diğer Ürünler” kategorisinde belirtilen miktar kadar Mazot ve Gübre Destekleme ödemesi yapılır.

Ürünler	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam Destek (TL/da)
Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Tritikale	19,00	8,00	27,00
Çeltik, Kütülü Pamuk	62,00	4,00	66,00
Nohut, Kuru Fasulye, Mercimek	22,00	4,00	26,00
Patates	27,00	4,00	31,00
Yağlık Ayçiçeği, Soya	26,00	4,00	30,00
Dane Mısır	25,00	4,00	29,00
Kuru Soğan, Kanola, Aspir, Yaş Çay, Fındık, Yem Bitkileri	17,00	4,00	21,00
Zeytin	15,00	4,00	19,00
Diğer Ürünler	15,00	4,00	19,00
Nadas	8,00	-	8,00

(3) Toprak Analiz Desteği, asgari 50 dekar ve üzeri tarım arazilerinde, ilave her 50 dekara kadar bir analiz için Tarım ve Orman Bakanlığı (Bakanlık)’nca yetkilendirilmiş Toprak Analiz Laboratuvarlarına analiz başına 40 TL olarak yapılır.

(4) 2019 üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemine ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı, organik tarım faaliyeti yapmış, geçiş süreci-3 ve organik statüde yer alan tarım arazilerindeki ürettiği ürüne “ürün sertifikası” düzenlenmiş çiftçilere birim destek miktarları aşağıdaki tabloda belirtilen rakamlar üzerinden ödeme yapılır.

Sıra No	Organik Tarım Desteği	Sertifika Türü	(TL/da)
1	1. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	70
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	35
2	2. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	40
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	20
3	3. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	10
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	5

(5) 2019 üretim yılında Arıcılık Kayıt Sistemi ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı, organik statüde bulunan kovanlar için arı yetiştirilene yapan çiftçilere birim destek miktarı aşağıdaki tabloda belirtilen rakam üzerinden ödeme yapılır.

Sıra No	Organik Hayvancılık Desteği	(TL/Kovan)
1	Arılı kovan	10

(6) İyi tarım uygulamaları yapan ve yetkilendirilmiş kuruluşlarca 2019 üretim yılında bireysel veya grup sertifikasyonu seçeneğine göre düzenlenmiş iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip olan çiftçilere Çiftçi Kayıt Sisteminde oluşturulacak icmaller üzerinden aşağıda belirtilen birim miktarlarda destekleme ödemesi yapılır.

İyi Tarım Uygulamaları Desteği		Sertifika Türü	(TL/da)
1.Kategori Ürünler	Örtüaltı Üretim	Bireysel Sertifikasyon	150
		Grup Sertifikasyonu	75
	Açıkta Üretim	Bireysel Sertifikasyon	50
		Grup Sertifikasyonu	25
2.Kategori Ürünler		Bireysel Sertifikasyon	40
		Grup Sertifikasyonu	20
3.Kategori Ürünler		Bireysel Sertifikasyon	30
		Grup Sertifikasyonu	15
4.Kategori Ürünler		Bireysel, Grup Sertifikasyonu	10

(7) Küçük Aile İşletmesi Desteği kapsamında dekara 100 TL destekleme ödemesi yapılır.

(8) Ekli listede belirtilen tarım havzalarında; 22/11/2001 tarihli ve 2001/3267 sayılı Fındık Alanlarının Tespitine Dair Karar ile belirlenen ve ruhsat verilen alanlarda, 2019 üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemi ve Fındık Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçilere dekara 170 TL Fındık Alan Bazlı Gelir Desteği ödemesi yapılır.

(9) Katı Organik-Organomineral Gübre Desteği kapsamında dekara 10 TL destekleme ödemesi yapılır.

(10) Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği kapsamında dekara 100 TL destekleme ödemesi yapılır.

Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre fark ödemesi destekleri

MADDE 3- (1) 29/6/2009 tarihli ve 2009/15173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türkiye Tarım Havzalarının Belirlenmesine İlişkin Karar kapsamında yer alan tarım havzalarında, 2019 yılında üretilen ve satışı yapılan ürünlere fark ödemesi desteği yapılır. Yapılacak destekleme ödemeleri, her bir havza için ekli listede belirtilen ürünlerle sınırlıdır.

(2) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modelinde öngörülen havzalarda, 2019 yılı ürünü yağlık ayçiçeği, kütlü pamuk, soya, kanola, aspir, dane mısır, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, çeltik, kuru fasulye, mercimek ve nohut ürünlerine tarımsal veriler ve uydu görüntüleri, zeytin ve zeytinyağında ise tarımsal veriler kullanılarak belirlenecek verim değerlerine göre, kütlü pamukta yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohum kullanma şartı aranarak destekleme ödemesi yapılır.

(3) Ödemeler için alım satım belgesi (fatura, müstahsil makbuzu vb.) istenir.

(4) Aşağıda belirtilen ürünlere, karşılarında gösterilen miktarlarda destekleme ödemesi yapılır.

Havza Bazlı Fark Ödemesi Desteği		(kr/kg)
1	Yağlık Ayçiçeği	40
2	Kütlü Pamuk	80
3	Soya	60
4	Kanola	50
5	Aspir	55
6	Dane Mısır	3
7	Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Tritikale	10
8	Çeltik	10
9	Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	50
10	Zeytinyağı	80
11	Yaş Çay	13
12	Dane Zeytin	15

(5) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kıstı olduğunu Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2019 üretim yılında ekilen nohut, mercimek ürünlerine ilave % 50 destek ödenir. Damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmaz.

(6) 2 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünlerin ekli listelerde belirlenen havzası dışında yetiştirilmesi durumunda Mazot, Gübre, Fark Ödemesi, Yurt İçi Sertifikalı Tohum Kullanım, Yem Bitkileri ve Fındık Alan Bazlı Gelir Desteği ödemeleri yapılmaz.

(7) Desteklemelerden; Çiftçi Kayıt Sisteminde özlük, ürün, arazi bilgileri kayıtlı olan ve ekli listede belirtilen havzalarda yer alan, arazilerinde desteklemeye esas ürünleri ürettiği Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerince tespit edilen ve belirlenecek yasal süre içerisinde destekleme başvurularını yapan kamu kurum ve kuruluşları hariç gerçek ve tüzel kişiler yararlanır.

(8) Ekli listede belirtilen tarım havzalarında; 2/4/2012 tarihli ve 2012/3067 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Çay Tarım Alanlarının Belirlenmesi ve Bu Alanlarda Çay Tarımı Yapan Üreticilere Ruhsatname Verilmesine Dair Karar ile belirlenen ve Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAYKUR) tarafından ruhsatname verilen alanlarda üretim yapan çiftçilere yaş çay fark ödemesi yapılır.

(9) Hasat makinaları ile hasadı yapılan ürün ve üretim alanları için hasat zamanında uygun hasat makinalarında, uzaktan izleme ve verim tespiti yapan sistemlerin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılır.

Hayvancılık destekleri

MADDE 4- (1) Yem bitkileri desteğinde;

a) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre yem bitkileri desteğinde, ekli listede yer alan havzalarda Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı arazilerde; kaba yem üretmek amacıyla çok yıllık ve tek yıllık yem bitkileri ekilişi yapan çiftçilere ürünü hasat etmeleri kaydıyla aşağıda belirlenen miktarlarda ödeme yapılır.

Yem Bitkileri Üretim Desteği	TL/da/Yıl
Yonca (Sulu)	90
Yonca (Kuru)	40
Korunga	90
Arpa (Yeşil Ot), Buğday (Yeşil Ot)	30
Tek Yıllık Yem Bitkileri	60
Silajlık Mısır (Sulu)	100
Silajlık Mısır (Kuru)	40
Yapay Çayır Mera	150
Diğer Çok Yıllık Yem Bitkileri (Sulu)	90
Diğer Çok Yıllık Yem Bitkileri (Kuru)	40

b) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2019 yılında ekilen fiğ, macar fiği, burçak ve mürdümük için yem bitkisi desteğine ilave % 50 destek ödenir.

(2) Doğal polinasyonu sağlamak amacıyla Bakanlık Örtüaltı Kayıt Sistemine kayıtlı örtüaltı ünitelerinde, bombus arısı kullanan çiftçilere koloni başına 60 TL ödenir.

(3) Büyükbaş hayvancılık desteklemelerinde;

a) Buzağı/malak/manda desteği:

1) Programlı aşuları tamamlanmış, 4 ay ve üzeri yaşta, destekleme yılında ilk doğumunu yapan ve ilkinde buzağılama yaşı en fazla 810 gün olan düvelerin buzağıları ile son iki buzağılama arası süre en fazla 450 gün olan ineklerin doğan buzağılarına 350 TL/baş ödenir. Üreme kriterleri bu Kararın yayımlandığı tarihten sonra tohumlanan sığırlardan doğan buzağılar için uygulanır.

Yukardaki şartları taşıyan;

i- Saf sütçü sığır ırklarının 5 yaş üzeri olanları ile diğer sığır ırklarının etçi veya kombine ırk; Bakanlıkça izinli tabii tohumlama boğaları veya suni tohumlama sonucu doğan buzağılarına 600 TL/baş ödenir.

ii- 20 baş ve üzeri doğuran inek varlığına sahip işletmelerde, doğuran saf sütçü ırk inek varlığının en fazla %60'ının (5 yaş ve üzeri olanlar dahil), etçi ırk boğalardan Bakanlıkça izinli tabii tohumlama boğaları veya suni tohumlama sonucu doğan buzağılarına 600 TL/baş ödenir.

2) Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Muş, Ordu, Rize, Sivas, Şırnak, Trabzon, Tunceli, Van illerinde doğan buzağılara ilave 100 TL/baş ödenir.

3) Soy kütüğüne kayıtlı buzağılara ilave 175 TL/baş ödenir.

4) Bakanlığımızca izin verilen yerli sperma üretim merkezlerinde Döl Kontrolü Protokolü kapsamındaki boğalardan, suni tohumlama sonucu doğan buzağılara ilave 50 TL/baş ödenir.

5) Dişi mandalara 250 TL/baş, soy kütüğüne kayıtlı dişi mandalara ilave 200 TL/baş, programlı aşuları tamamlanmak kaydıyla 4 ay ve üzeri malaklara 250 TL/baş, soy kütüğüne kayıtlı malaklara ilave 200 TL/baş, destek ödenir.

b) Islah amaçlı süt içerik analizi desteği: Islah amaçlı süt içerik analizi yapılan ve Bakanlıkça belirlenen süt kalite kriterlerini sağlayan her bir inek için 150 TL/baş'a kadar Bakanlıkça belirlenen miktarda destek ödenir.

c) Düve alımı desteği: En az 1 baş, en fazla 10 baş düve (manda dahil) alımına, Bakanlıkça belirlenecek düve bedelinin % 40'ı kadar destekleme ödemesi yapılır.

ç) Hastalıktan ari işletmeler için sağlık sertifikasına sahip olan işletmelerde bulunan, damızlık boğalar dışındaki altı ay yaşın üzerindeki erkek hayvanlar hariç, tüm sığırlar için

hayvan sahiplerine 450 TL/baş ödeme yapılır. Ari sığırlar başına ödeme birim miktarları 500 başa kadar tam, 501 baş ve üzeri için % 50'sine karşılık gelen tutarın ödenmesi suretiyle uygulanır. Ayrıca, Onaylı Süt Çiftliği Sertifikasına sahip olan işletmelerdeki ari işletme desteği alan tüm sığırlar için, ilave olarak hayvan başına 100 TL ödeme yapılır.

d) Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı, yurt içinde doğmuş ve besi süresini tamamlamış erkek sığırlarını (manda dâhil), mevzuatına uygun kesimhanelerde kestiren yetiştiricilere 1-200 baş için (200 dâhil), hayvan başına 250 TL/baş destekleme ödenir.

(4) Küçükbaş hayvancılık desteklemelerinde;

a) Çoban istihdam desteği, 100 baş ve üzeri anaç koyun keçi varlığına sahip işletmelere veya çobanlara 5.000 TL olarak ödenir.

b) Damızlık koyun-keçi yetiştiriciliği yapan, damızlık koyun-keçi yetiştiricileri birliklerine üye, hayvanları Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı yetiştiricilere, anaç koyun-keçi başına 25 TL, Mardin, Siirt ve Şırnak'ta anaç tiftik keçisi başına ilave 20 TL, Koyun Keçi Bilgi Sistemi (KKBS) veri tabanında bir önceki yılın anaç koyun-keçi desteğini alan ve destekleme yılında anaç koyun keçi sayısını artıran işletmelerde, bir önceki destekleme yılındaki kuzu ve oğlakların, destekleme yılında anaç koyun keçi vasfına ulaşanlarına Bakanlıkça belirlenen artış oranı tavanını aşmamak kaydıyla hayvan başına 100 TL ilave sürü büyütmeye ve yenileme desteği ödemesi yapılır.

c) Küçükbaş soy kütüğü desteği: Damızlık koyun-keçi yetiştiriciliği yapan ve ıslah programına dahil olan, damızlık koyun ve keçi yetiştiricileri birliklerine üye, hayvanları Küçükbaş Soy Kütüğü ve Ön Soy Kütüğü Bilgi Sistemi (SOYBİS) ve TÜRKVET sistemine kayıtlı yetiştiricilerin koyun-keçilerine 100 TL/baş, soy kütüğü işletmelerinde yetiştirilen koç-tekeleri alan yetiştiricilere 500 TL/baş ödeme yapılır.

(5) Diğer hayvancılık desteklemelerinde;

a) Üretmiş olduğu tiftiği, Tiftik ve Yapağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (Tiftikbirlik), Tiftikbirlik'e bağlı kooperatiflere veya Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerine satan ve Tiftik Kayıt Sistemi (TKS) veri tabanına kaydettiren üreticilere, tiftiğin kalitesine göre beher kilogram için oğlak tiftiğine 30 TL/kg, anamal tiftiğe 28 TL/kg ve tali tiftiğe 20 TL/kg ödeme yapılır.

b) İpekböceği yetiştiriciliğinde ücretsiz tohum sağlayan Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (Kozabirlik) dağıttığı kutu başına 80 TL/kutu, ürettiği yaş ipekböceği kozasını Kozabirlik/kooperatifleri veya faaliyet alanı kozadan flatürle ipek çekimi ve işleme olan tüzel kişilik vasıflarına haiz işletmelere satan yetiştiricilere yaş kozanın kilogramına 60 TL ödeme yapılır.

c) Ari yetiştiriciliği yapan ve merkez birliği düzeyinde örgütlenmiş yetiştirici birlikleri ve/veya üretici birliklerine üye olan üreticilere, Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olma şartı ile arılı kovan başına 15 TL, Bakanlıktan üretim izni almış damızlık ana arı üreticilerine, Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı arıcılara sattıkları damızlık ana arı başına 80 TL ödeme yapılır.

ç) Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için hayvan sahiplerine, büyükbaş hayvan atıkları için 1000 TL/baş, küçükbaş hayvan atıkları için 150 TL/baş atık desteği ödemesi yapılır.

d) Hayvan hastalıkları ile mücadele çerçevesinde, Bakanlıkça belirlenen programlı aşılama ve küpe uygulamaları için yetki devri yapılan uygulayıcılara büyükbaş hayvanlar için 1,5 TL/baş, küçükbaş hayvanlar için 1 TL/baş ödeme yapılır.

(6) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında belirlenen hayvan hastalıkları tazminatı, miktarı il ve ilçelerde oluşturulan yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenerek 2019-2022 yılları içinde hayvan sahiplerine ödenir.

NONCONFIDENTIAL

Sıra No	Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği	(TL/Baş)
1	Hayvan hastalıkları tazminatı	Komisyonlarca belirlenir

(7) Ülkemizde bitkisel üretime arız olan zararlı organizmalara karşı biyolojik ve/veya biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması ile kimyasal ilaç kullanımının azaltılması ve kalıntının önlenmesi amacıyla örtüaltında ve açık alanda aşağıda belirtilen birim fiyatlarda biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği ödemesi yapılır.

Sıra No	Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği	(TL/da)
1	Örtüaltında Biyoteknik mücadele desteği	120
2	Örtüaltında Biyolojik mücadele desteği	400
Örtüaltı paket toplamı		520
3	Biyoteknik mücadele desteği	80
4	Biyolojik mücadele desteği	50
Açık alanda paket toplamı		130

(8) Su ürünleri yetiştiriciliği yapanlara, su ürünleri kayıt sistemine kayıtlı olmak şartıyla, kilogram başına aşağıda belirtilen miktarlara göre doğrudan üreticiye olmak üzere destekleme ödemesi yapılır.

Kapalı sistemde üretim yapanlar ile kilogram üstü alabalık üretimi yapanlara aşağıda belirtilen miktarda destekleme ödemesi yapılır.

Denizlerde Bakanlıkça belirlenmiş olan aynı potansiyel alanda, aynı baraj gölünde veya bölgelere ayrılmış baraj göllerinde aynı bölge içerisinde, aynı gerçek ve tüzel kişilere ait birden fazla yetiştiricilik işletmesi var ise bu işletmeler tek bir işletme olarak kabul edilir ve destekleme ödemesi buna göre yapılır.

Bir işletmenin desteklemeden faydalanabileceği en fazla miktar yılda, toprak havuzlarda balık yetiştiriciliğinde 30.000 kg, diğerlerinde 350.000 kilogram ile sınırlıdır.

Hastalıktan ari kuluçkahanelerde alabalık anaçları için adet başına aşağıda belirtilen miktarda destekleme ödemesi yapılır. Hastalıktan ari bir kuluçkahanenin desteklemeden faydalanabileceği en fazla miktar yılda, 10.000 adet damızlık anaç ile sınırlıdır.

Sıra No	Su Ürünleri Desteği		(TL/kg-Adet)
1	Alabalık (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	0,75
2	Yeni Türler (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	1,50
3	Kapalı Sistem Üretim (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	1,50
4	Kilogram Üstü Alabalık Üretimi (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	1,50
5	Midye (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	0,10
6	Sazan (kg)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dâhil)	0,50

7	Hastalıktan Ari Kuluçkahane Damızlık Alabalık Desteği (adet)	10.000 adet (10.000 adet dâhil)	60,00
8	Toprak Havuzlarda Balık Yetiştiriciliği (kg)	30.000 kg'a kadar (30.000 kg dâhil)	1,00

(9) Balıkçı gemisi desteğinde; geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi, geleneksel kıyı balıkçılığının devamlılığının sağlanması ve Bakanlıkça belirlenen verilerin toplanması, kayıt altına alınması karşılığında, iç sularda faaliyet gösteren balıkçı gemilerinin tamamı ile denizlerde faaliyet gösteren 10 m'den küçük boylardaki balıkçı gemilerine aşağıda belirtilen miktarda, gemi başına destekleme ödemesi yapılır.

Sıra No	Geleneksel Kıyı Balıkçılığının Kayıt Altına Alınması ve Desteklenmesi	(TL/Gemi Adedi)
1	0-4,99 (metre) deniz ve içsu balıkçı gemileri	750
2	5-7,99 (metre) deniz ve içsu balıkçı gemileri	1000
3	8-9,99 metre deniz balıkçı gemileri ile 8 metre ve daha büyük boylardaki içsu balıkçı gemileri	1.250

(10) Hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlıkça uygulanan proje kapsamındaki yetiştiricilere, koruma ve geliştirme sürüleri için büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda farklı olmak üzere hayvan başına, arıcılıkta kovan başına, ipekböceğinde kilogram başına aşağıda belirtilen miktarlarda ödeme yapılır.

Sıra No	Hayvan Gen Kaynakları Desteği	(TL/Baş/Kovan/kg)
1	Büyükbaş hayvan koruma (baş)	600
2	Küçükbaş hayvan koruma (baş)	90
3	Sığır pedigrili koruma (baş)	800
4	Arı koruma (kg)	40
5	İpekböceği koruma (kg)	100
6	İslah programındaki; koyun/keçi ve yavrularına halk elinde ıslah desteği (baş)	Elit sürüde 70
		Taban sürüde 40
7	Halk elinde manda ıslahı (anaç manda)	850
8	Damızlığa ayrılan manda (düve/tosun) (baş)	200
9	Damızlık erkek materyal (koç-teke) (baş)	200

Telafi edici ödeme destekleri

MADDE 5- (1) Patates sigili görülen alanlar ile patates sigili için oluşturulan güvenlik kuşağındaki alanlarda, karantina önlemi olarak alternatif ürün yetiştirilmesi veya nadasa bırakılması durumunda çiftçi kayıt sistemine dâhil olan çiftçilere dekar başına 110 TL destek verilir. Destekleme ödemesi aynı parselde 3 yılda bir defa ödenir. 3 yılı kapsayacak ödeme 2019 yılında yapılır. Patates sigili ile bulaşık alanlarda, ödemeye esas yıllarda, alternatif ürün olarak patates ve solanaceae familyasına ait bitkiler ile toprak parçası taşıyacak yumrulu bitkiler, fide ve fidan gibi üretim materyalleri dışındaki bitkisel ürünleri yetiştiren veya nadas uygulayan çiftçiler ile oluşturulan güvenlik kuşağında patates, tohumluk, fide, fidan dışında

diğer tüketim amaçlı alternatif ürünleri yetiştiren ya da madase bırakan çiftçiler destekleme ödemelerinden yararlanır.

NONCONFIDENTIAL

(2) Yeni zararlı organizmaların ölkemize bulaşmasını engellemek, mevcut olanların eradikasyonu ve mücadelesinin yapılması ile yayılmasını önlemek amacıyla ilgili mevzuata uygun olarak gerekli karantina tedbirleri amacıyla imha edilen, fındıkta yasaklama süresi olan 4 yıllık ürün bedelinin aynı alan için bir kereye mahsus olmak üzere 15 TL/kg, taş çekirdekli meyvelerde yasaklama süresi olan 3 yıllık ürün bedelinin aynı alan için bir kereye mahsus olmak üzere ve 3 TL/kg bitki karantinası tazminatı destekleme ödemesi yapılır.

Diğer tarımsal amaçlı destekler

MADDE 6- (1) 2018 yılı güz dönemi ile 2019 yılında ekimi/dikimi yapılan ve 2019 üretim yılı Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt edilen ekim/dikimler için yurt içi sertifikalı tohum kullanım ve yurt içi sertifikalı fidan /fide ve standart fidan kullanım destekleri, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohum, fidan, çilek fidesi ve standart fidan kullanan çiftçilere yapılır.

(2) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında 2019 üretim yılında susam ve yerfıstığı için tüm havzalarda, desteğe esas diğer ürünler için ise ekli listede yer alan havzalarda sertifikalı tohum kullanan çiftçilere aşağıdaki tabloda belirtilen birim destekleme miktarlarına göre destekleme ödemesi yapılır ve 2019 yılında bütçe imkânları dâhilinde ödemelere başlanır.

Sıra No	Yurt İçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği	(TL/da)
1	Aspir, Kanola, Susam	4,00
2	Çavdar, Triticale, Yulaf	6,00
3	Çeltik	8,00
4	Arpa, Buğday	8,50
6	Yerfıstığı	15,00
7	Yonca	30,00
8	Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Soya, Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	20,00
9	Patates	80,00

(3) Yurt içi sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği uygulamalarında 2019 üretim yılı için aşağıdaki miktarlarda 2019 yılında bütçe imkânları dâhilinde ödenmeye başlanır.

Sıra No	Yurt İçi Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği	(TL/da)	
		Standart	Sertifikalı
1	Bodur/yarı bodur meyve fidanları ile bahçe tesisi	100	400
2	Sertifikalı çilek fidesi ile bahçe tesisi	---	400
3	Diğer meyve fidanları (Bağ, Nar ve Muz hariç) ile bahçe tesisi	100	280

(4) Yurt içinde sertifikalı tohum üreten/ürettiren ve sertifikalandıran, yurt içinde satışını gerçekleştiren, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu kabul edilen Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçilere 2019 yılında ürettikleri tohumlar için aşağıda belirtilen miktarlarda yurt içi sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılır. Orijinal/temel ve üstü tohumluk üretimlerine ilave destek verilir.

Yurt İçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği	(TL/kg)
Arpa, Çavdar, Triticale, Yulaf	0,08
Buğday, Patates	0,10
Çeltik	0,25
Soya	0,35
Aspir, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50
Susam	0,60
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	1,50
Yerfıstığı	0,80
Kanola	1,20
Yonca	4,00
Orijinal/Temel ve Üstü Tohumluk Üretimi	Aldığı Desteğe % 100 ilave

(5) Sertifikalı sınıfında fidan üretimi yapan, bunların satışını gerçekleştiren, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş fidan üreticisi kabul edilen, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçilere 2019 yılında ürettikleri aşıllı ve aşılsız fidanlar için fidan başına aşağıda belirtilen miktarlarda yurt içi sertifikalı fidan üretim desteği ödemesi yapılır.

Yurt İçi Sertifikalı Fidan Üretim Desteği (Sertifikalı Sınıfta Tüm Çeşitler)	TL/Adet	
	Aşıllı Fidan	0,50
	Aşılsız Fidan	0,25

(6) Çiftlik muhasebe veri ağı sisteminin 81 ilde uygulanmasına devam edilir ve 2018 yılında kayıt altına alınan 6.000 işletmede işletme başına 600 TL olarak ödenir.

(7) Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği; Bakanlıkça yetkilendirilerek tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odası ve üretici örgütlerinde en fazla beş tarım danışmanı olmak üzere istihdam edilen her bir tarım danışmanı için 46.000 TL on iki aylık hizmet sunumuna bağlı olarak eşit iki dilim halinde 2020 yılı tarımsal destekleme bütçesinden ödenir. Destekleme ödemesi kriterleri, denetleme ve cezaların uygulanması, desteklemenin geri alınması ve desteklemeden yararlanamayacaklar ile tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesinden yararlanacak serbest tarım danışmanı ve tarım danışmanı sayısı bütçe miktarına göre Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

(8) Bakanlığın ve tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konulara ilişkin bilgi ve teknolojilerin geliştirilmesi ve bunların çiftçiler ile tarımsal sanayicilere aktarılması amacıyla, Bakanlıkça uygun görülen araştırma ve geliştirme (AR-GE) projelerine destekleme ödemesi yapılır.

Kesinti oranı**NONCONFIDENTIAL**

MADDE 7- (1) Üretici/yetiştirici örgütlerine üyelik şartı aranan destekleme ödemelerinde, merkez birliğini kurmuş olan; 5996 sayılı Kanuna göre kurulmuş ıslah amaçlı yetiştirici birlikleri ve/veya 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulmuş üretici birlikleri ve/veya 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanuna göre kurulmuş, kuruluşuna Bakanlıkça izin verilen, hayvancılık faaliyeti yürüten tarımsal amaçlı kooperatif üyelerinin, hak ettikleri desteklerden hizmet bedeli olarak tabloda belirtilen oranlarda “Çiftçi Örgütlerini Güçlendirme” adı altında kesinti yapılır. Kalan miktar yetiştiricilerin hesabına ödenir. Tabloda belirtilmeyen uygulamalar için oran, Bakanlıkça belirlenir. Birden fazla merkez birliğine üyeliği bulunan kooperatif üst/bölge birlikleri, destekleme yılı için hizmet bedelinin ödeneceği merkez birliğine taahhütname verir. Bu taahhütnameler, merkez birliklerince destekleme yılı başında Bakanlığa gönderilir. Hizmet bedelleri merkez birliklerinden gelen liste ve taahhütnamelere göre ödenir.

Hizmet Bedeline Konu Destek	Oran (%)
Buzağı/Malak/Manda Desteğinde	%3'ü il/ilçe birliklerine, bu bedelin içinden %5'i merkez birliğine
Koyun- Keçi Desteğinde	%3'ü il birliklerine, bu bedelin içinden %5'i merkez birliğine
Arıcılık Desteğinde	%3'ü il/ilçe birliklerine, bu bedelin içinden %10'u merkez birliğine
Su Ürünleri Desteğinde	%2'si birim kooperatif veya il/ilçe birliklerine, bu bedelin içinden %20'si üst kooperatif veya merkez birliğine, ayrıca su ürünleri yetiştiriciliği desteklemelerinden yararlanan tüm üreticilerden balıkçılık ve su ürünleri tanıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere %1 oranında merkez birliğine,
Süt Primi Ödemesinde Üretici veya Yetiştirici Birliği Üzerinden Yapılan Desteklemelerde	%3'ü il/ilçe üretici birliklerine, il yetiştirici birliklerine bu bedelin içinden % 5'i merkez birliklerine,
Süt Primi ve Buzağı/Malak/Manda Ödemesinde Kooperatifler Üzerinden Yapılan Desteklemelerde	%3'ü kooperatif üst birliği veya bölge birliğine, bu bedelin içinden %25'i merkez birliğine,

(2) Hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlıkça uygulanan halk elinde hayvan ıslahı projelerinde, ıslah verileri alınan hayvanlar için ödeme yapılır. Verilerin toplanmasına ilişkin giderler projeye katılan yetiştiriciler tarafından, proje hesabına yatıracakları ödemelerle karşılanır. Bu ödemeler, projedeki yetiştiricinin aldığı toplam desteğin, manda ıslah projelerinde % 15'ini, koyun/keçi ıslah projelerinde % 20'sini geçemez. Bu hesaba ilişkin tüm harcamalar Bakanlık talimatıyla belirlenir ve ilgili birlik/yetiştirici temsilcisi tüzel kişilik tarafından gerçekleştirilir. Proje kapsamındaki destek ödemeleri, birlik/yetiştirici temsilcisi üzerinden yetiştiricilere ödenir. Bu projelerden ayrıca, birinci fıkrada yer alan tabloda belirtilen hizmet bedeli kesilmez.

Finansman ve ödemeler

MADDE 8- (1) 2 nci maddede yer alan destekleme ödemeleri için gerekli finansman 2020 yılı tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır.

(2) 3 üncü maddede yer alan fark ödemesi destekleri 2020 yılı bütçesinden ödenir. 2019 yılı fark ödemesi destekleri bütçesinden, kaynak arttığı takdirde 2019 yılı ürününün ödemelerine de başlanır.

(3) 3 üncü maddede yer alan yaş çay ödemesi ile ilgili olarak üstlendiği hizmetlerden dolayı üreticilere ödenen destek tutarının %0,1'i oranında hizmet komisyonu ÇAYKUR'a ayrıca ödenir.

(4) 4 üncü maddenin; hastalıktan ari işletme, besi, düve alımı, tiftik, ipekböceği, atık, aşı, küpe, hayvan hastalığı tazminatı, hayvan gen kaynakları, geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi, biyolojik ve biyoteknik mücadele desteklemeleri uyarınca yapılacak ödemeler için gerekli kaynak, Bakanlığın yılı bütçesinden hayvancılık desteklemeleri için ayrılan kaynaktan, diğer desteklemelerin ödemeleri ile yılından kalan ödemeler 2020 yılı ve sonrasındaki destekleme bütçesinde hayvancılık desteklemeleri için ayrılacak ödenekten sağlanır; ancak 2019 yılı bütçe imkânları uygun olduğu takdirde bu ödemeler 2019 yılında başlatılır.

(5) 5 inci maddede yer alan destekleme ödemeleri için gerekli finansman 2019 yılı tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır.

(6) 6 ncı maddede yer alan yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği ve yurt içi sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği kapsamında, 2018 yılı güz dönemi ile 2019 yılında ekimi/dikimi yapılan ve 2019 üretim yılı ÇKS'ye kayıt edilen ekilişlere/dikilişlere ait destekleme ödemeleri, Bakanlığın 2019 yılı tarımsal destekleme bütçesinden ödenmeye başlanır. Yurt içi sertifikalı fidan üretim desteği ve yurt içi sertifikalı tohum üretim desteği 2019 yılı üretimlerine ait destekleme ödemeleri için gerekli finansman 2020 yılı tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır.

(7) 6 ncı maddenin altıncı fıkrasında yer alan çiftlik muhasebe veri ağı sistemi katılım desteği ve sekizinci fıkrasında yer alan AR-GE projeleri desteği 2019 yılı bütçesinden ödenir.

(8) 6 ncı maddenin yedinci fıkrasında yer alan tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi ödemeleri 2020 yılı bütçesinden karşılanır.

(9) Bakanlık; ödemelere esas olacak ürünlerin özelliklerine göre ihtiyaç duyulacak belgeleri belirlemeye ve değiştirmeye, desteklemeye esas başvuru sürelerini belirlemeye, ödemeye esas bu Kararın yürütülmesine ilişkin diğer düzenlemeleri yapmaya, uygulama esaslarını belirlemeye, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlik ve kooperatiflerle hizmetlerinden yararlanmak üzere protokol yapmaya yetkilidir.

(10) Destekleme ödemeleri; tebliğlerle belirlenen ilgili birimler tarafından yapılacak iş ve işlemlerin ardından, ödemeye esas icmallerin elektronik ortamda T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne iletilmesi ile birlikte Bakanlık tarafından gerekli kaynağın Bankaya aktarılmasından sonra yapılır.

(11) Destekleme ödemeleri için gerekli finansman, bütçenin ilgili harcama kaleminden tahsis edilerek karşılanır. Bu Kararın uygulanmasıyla ilgili olarak, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne hizmetlerinden dolayı, ödenen destekleme tutarının % 0,2'si komisyon olarak ayrıca ödenir.

(12) Bu Karar kapsamında yapılan tarımsal destekleme ödemeleri kamu kaynağı olduğundan hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce, haciz/icra, temlik ve benzeri işlemler yapılmaz.

Desteklerden yararlanamayacak olanlar

MADDE 9- (1) Bu Karar kapsamındaki desteklemelerden, 2 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki toprak analizi desteği ile 6 ncı maddenin sekizinci fıkrasındaki AR-GE proje destekleri hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşları yararlanamaz.

Denetim, haksız ödemelerin geri alınması ve hak mahrumiyeti

NONCONFIDENTIAL

MADDE 10- (1) Destekleme ödemelerinin denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir. Bu amaçla yapılacak çalışmalarda gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlar ile kooperatifler, ziraat odaları ve birliklerin hizmetlerinden yararlanılır.

(2) Uygulama tebliğinde belirlenen ilgili birimler, kendilerine ibraz edilen belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden sorumlu olacaktır. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyerek haksız yere ödemeye neden olanlar ile ödemelerden haksız yere yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibarıyla gerçek dışı belge düzenleyen ve kullananlar hakkında gerekli idari işlemler yapılarak hukuki ve cezai süreç başlatılır.

(3) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır. Haksız ödemenin yapılmasında ödemeyi sağlayan belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(4) Bu Kararla belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç olmak üzere, haksız yere yararlandığı tespit edilenler ile idari hata sonucu sehven yapılan fazla ödemeyi iade etmeyenler beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar.

Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar

MADDE 11- (1) Bu Kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğlerle belirlenir.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Karar, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Karar hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

24 October 2019 Thursday

No: 30928

PRESIDENTIAL DECREE

Decree No: 1691

It is decided to put the attached “Decree regarding the Agricultural Supports to be Granted in 2019” into force pursuant to Article 19 of the Agriculture Law No. 5488

23 October 2019

Recep Tayyip ERDOĞAN

President

RELEVANT ARTICLE OF THE DECREE REGARDING THE AGRICULTURAL SUPPORTS TO BE GRANTED IN 2019

ARTICLE 4

(8) Aquaculture farmers are made support payment directly to the producer consistent with the following amounts per kilogram, provided that they are registered in the aquaculture registration system.

Those who produce in closed system and those who produce trout above kilogram are paid support payment in the amount revealed below.

If the same natural person and legal entities have more than one fish farming establishments located within the same potential area in the seas, in the same dam lake or dam lakes separated to within the same region defined by the Ministry, these fish farming establishments are considered as a single fish farming establishment and payments of support are made accordingly.

The establishment which is able to benefit from aquaculture support is restricted annually with 30.000 kg for soil ponds, 350.000 kg for the others.

For mature trout in disease-free hatcheries, the following amount of support per unit will be paid. The maximum amount that can be benefited from a disease-free hatchery is 10.000 pieces.

	Aquaculture Support		(TL/kg-piece)
1	Trout (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	0,75
2	New Species (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	1,50
3	Closed System Production (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	1,50
4	Over Kilogram Trout (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	1,50
5	Mussel (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	0,10
6	Carp (kg)	Up to 350.000 kg (Including 350.000 kg)	0,50
7	Support for Breeding Trout In Hatcheries Protected From Disease (piece)	Up to 10.000 pieces (Including 10.000)	60,00
8	Aquaculture in Soil Ponds (kg)	Up to 30.000 kg (Including 30.000 kg)	1,00